

«Практики відновлення родючості ґрунтів громад та запобігання їх деградації в умовах ландшафту Житомирського та Київського Полісся»

UKR/SGP/OP6/Y2/CORE/LD/16/06

GEF SGP Ukraine

Grantee	Громадська організація «Зелена свідомість та партнерство»
Key area	Деградація землі та екологічно-стале управління лісовими екосистемами
Operating phase	OP 6
Duration	09/2016 - 08/2017
Grant Amount	21 458 USD
Types of project	Демонстраційна діяльність, дослідження, освіта та поширення обізнаності, проект з розбудови спроможності, поширення інформації, діалог із владою та лобювання інтересів громади. Оранська сільська рада, Рижанська сільська рада, Житомирський національний агроекологічний університет, Житомирський агротехнічний коледж, ПМГ/ГЕФ, громади сіл Рижани Володар-Волинського району Житомирської області та Степанівка Іванківського району Київської області, Мережа ОГС «Зелена Житомирщина», ГО «Асоціація фермерів та приватних землевласників України в Житомирській області», місцеві громадські організації, Всеукраїнська газета «Розвиток та довкілля», фермерське господарство «Еко-Журавель», ТОВ «ОРАН-АГРО».
Partners	Житомирський національний агроекологічний університет, Фермерські господарства: «Еко-Журавель», ТОВ «ОРАН-АГРО», Сільські ради: Оранська сільська рада, Рижанська сільська рада, ГО «Зелена свідомість та партнерство».
Co-Financing	
Address and contacts	с. Рижани Володар-Волинського р-ну Житомирської обл., с. Степанівка Іванківського р-ну Київської обл., Україна E-mail: zhuravell-svetlana@rambler.ru, tel.: +38(097)488-13-27

Основні цілі проекту:

- Розробка, демонстрація та поширення нових технологій вирощування нішевих культур в умовах Житомирського та Київського Полісся як дієвого інструмента відновлення родючості ґрунтів.
- Розробка та апробація технології, яка полягає у вирощуванні нішевих культур в умовах Житомирського та Київського Полісся;
- Підвищення екологічної освіченості та закріплення утворених партнерств, що спрямоване на розширення можливостей запровадження технології у власних домогосподарствах та поширення досвіду шляхом заснування Агрошколи, розвиток мережі ОГС «Зелена Житомирщина».

Результати проекту:

- За підтримки ПМГ ГЕФ було закуплено 115 кг насіння розторопші плямистої, 60 кг чорного кмину та 4 кг біодобрива. Посів провели на весні 2017р. Слід зазначити, за результатами реалізації проекту, посіви розторопші плямистої та чорного кмину - вирізнялися високою врожайністю (до 1,5 т насіння розторопші плямистої з 1 га та 1 т насіння чорного кмину з 1 га). Крім того апробована технологія вирощування культур—знижує пестицидне навантаження на ґрунт. А біопрепарат, який був використаний при інкуляції насіння покращив мікробіологічну активність. Такі процеси сприяють відновленню агроєкосистеми, покращують властивості збіднених ґрунтів та підвищує їх адаптивність до вирощування інших культур.
- Запроваджено технології нішевих культур на 30 га демонстраційної ділянки на території Житомирського Полісся та на 10 га демонстраційної ділянки на території Київського Полісся. Ділянка №1 площею 30 га — розташована на території Рижанської сільської ради Хорошівського району, Житомирської області. На ділянці було апробовано та впроваджено технології вирощування таких нішевих культур як: чорний кмин (33%) та розторопша плямиста (67%) на деградованих землях з елементами біологізації. Ці культури невибагливі до ґрунтово-кліматичних умов і можуть рости на деградованих та радіоактивно забруднених ґрунтах з низькою забезпеченістю елементами живлення. Також вони є лікарськими і не потребують особливого догляду. Їхні біологічні особливості дозволяють впровадити елементи біологічного землеробства без використання мінеральних добрив та засобів хімізації. Дослідна ділянка №2 площею 10 га - розташована в с. Степанівка Іванківського р-ну Київської області. На ній була застосована технологія вирощування чорного кмину на деградованих дерново-підзолистих ґрунтах, що зазнали радіоактивного забруднення внаслідок аварії на ЧАЕС. Ці землі відчужені, їх не обробляли 30 років. За підтримки експертів та представників лабораторії Житомирського національного агроєкологічного університету були проведені дослідження щодо визначення якісних показників насіння, виявлення їхньої лабораторної схожості, життєздатності, були проведені агрохімічний та радіологічний аналізи ґрунтів та підібрано оптимальні органічні добрива. Ця технологія має соціально-екологічні аспекти в діяльності місцевих громад та у вирішенні проблеми деградації земель забруднених радіонуклідами внаслідок аварії на ЧАЕС, адже в Україні майже відсутні практичні технології з відновлення земель-перелогів в зоні радіоактивного забруднення.
- Розроблено та обґрунтовано технології посівів нішевих культур з урахуванням особливостей ландшафту Житомирського та Київського Полісся та відновлено 40 га деградованих земель. За Результатами досліджень розроблені Методичні рекомендації щодо вирощування розторопші плямистої та чорного кмину. Методичні рекомендації - включають інформацію щодо характеристики розторопші плямистої, її ботанічної характеристики, основних аспектів органічної технології вирощування. Поширення методичних рекомендацій дозволить реплікувати досвід та напрацювання проекту в інших громадах, серед фермерів та агрогосподарств і надасть можливість ефективно використовувати деградовані території, покращувати їх агроєкологічні властивості, економічну зацікавленість при вирощуванні нішевих культур на території майже всієї України.
- Проведено конференцію на тему "Деградація земель в зоні Полісся та шляхи вирішення цієї проблеми в концепції сталого розвитку сільських територій та громад". Захід відбувся 18 листопада 2016р. в смт. Хороші. Участь у ньому взяли понад 60 учасників: представники ПМГ ПРООН/ГЕФ, місцевої влади, громадських організацій, фермери та ЗМІ. 7 квітня 2017 в Житомирському національному агроєкологічному університеті проведено наукову конференцію на тему "Науково-практичні основи землекористування та розвитку екологічного сільського господарства в зоні Полісся". Участь в ній взяли понад 50 осіб.
- Проведено 2 тематичні виставки на тему "Деградація земель" 6 березня 2017 р. у Львові та 18 жовтня 2016 р у Києві, під час Дрогої Ярмарки Знань ПМГ ПРООН/ГЕФ. На них експерти проекту презентували науково-методичні розробки Житомирського Національного агроєкологічного університету, Інституту сільського господарства Полісся щодо технологій підбору та вирощування травосумішок для земель Полісся, які сприяють виведенню радіонуклідів з ґрунтів, було продемонстровано технологію вирощування нішевих культур.
- З метою ознайомлення молоді з проблемами деградації земель та шляхів вирішення, популяризації екологічних спеціальностей та розширення можливостей сільської молоді у вирішенні глобальних екологічних проблем 3 листопада 2016 р. в Житомирському агротехнічному коледжі провели відкрите заняття на тему "Охорона літосфери". А 18 лютого 2017 р. в Житомирському національному агроєкологічному університеті відбулася зустріч школярів з експертами проекту, викладачами агрономічного факультету. Разом обговорили проблеми стану ґрунтів Полісся, якості води, повітря та сільськогосподарської продукції.
- Створено громадську організацію "Школа Екосервісу" для забезпечення сталості проекту та поширення результатів на постійній основі. До її керівного складу увійшли жінки-науковці.
- Розширено мережу організацій громадського суспільства "Зелена Житомирщина" 2 новими асоційованими членами — Школа Екосервісу та Асоціацією Фермерів та приватних землевласників України в Житомирській області. Загалом збільшено кількість учасників на 46 осіб.
- З метою поширення обізнаності наукових розробок проекту та кращих практик з відновлення родючості ґрунтів та запобігання їхній деградації—розроблено та поширено інформаційно-просвітницькі флаєри (у кількості 500 екземплярів). Флаєр містить інфографіку щодо технологічних особливостей вирощування нішевих культур
- Поширено результати роботи проекту через ЗМІ: 12 новин в Інтернет-виданнях і 3 статті в 2 друкованих виданнях:<http://zelena.org.ua/node/227>, http://www.znau.edu.ua/top-news/u-znaeu-naukovtsi-i-fermeri-obgovoruvali-rozvitok-ekologichnogo-silskogo-gospodarstva-napolissi#DSCF5342_1, <http://volvol-rayrada.zt.gov.ua/naukovo-praktichna-konferenciya/>, http://zhitomir.today/news/society/u_horoshevi_vidbulasya_naukova_konferentsiya_zaprogramami_oon_zi_zberezheniya_poliskih_zemel-id17150.html.
- Загалом участь у проекті взяли 444 людини. З них 200 жінок, 92 дитини та 152 чоловіки